

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Deus In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXXVII. An Deus aliquorum innocentiam, vel justitiam declaret, qui
aduersarios suos ad Vallem Iosaphat citant, aut qui ad diuinum iudicium
prouocant?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45653

autem in Domino speravi : exultabo & letabor , in misericordia tua. Perer. in c.
Plura de omine sacro & licito, ac profano & illicito & superstitio. 24. Genes.
so reperiet lector apud Pererium. vers. 13.

C A P V T X X X V I I .

An Deus aliquorum innocentiam, vel iustitiam declaret, qui
aduersarios suos, ad vallem Iosaphat citant, aut qui ad di-
uinum iudicium prouocant?

Pertinent ad Politicas sortes etiam exploratoria probatio-
nes, quibus fortuito euentui veritas culpæ vel inno-
centiæ permittitur decidenda; & sæpe non sine eui-
denti miraculo, deciditur. Inter has iudiciarias
disquisitiones, est etiam illa vna, qua se se homines,
mutuò, in vallem Iosaphat, & ad diuinum tribunal solent citare.
In qua citatione vel damnandâ, vel imitandâ homines possunt cõ-
mittere temeritatem. Sæpe enim eiusmodi citatio à Deo est, sæ-
pe contra Deum: sæpe contemni debet. sæpe formidari: vt enim
vel licita est, vel iniuriosa; ita supremus iudex, per eam, vel vult,
vel non vult iudicia sua manifestare. Sicut etiam duplicis gene-
ris homines, qui hac prouocatione vtuntur, rei & innocentes; san-
cti & impij. Duplex etiam, generatim loquendo, est finis, bonus
& malus. Et modus quoque ipse non est idem. Aliquando ad iu-
dicem Deum absolutè duntaxat appellatur; aliquando iubetur
aduersarius ad tribunal eius, intra certos dies, menses, aut annos;
aliquando, nullo certo tempore nominato, se sistere. Cum ergo
impium sit, sanctos temeritatis damnare, qui subinde tyrannum,
aut alios, ad comparandum, coram Deo, citauerunt; & stultum
quauis ex causa, ad summum iudicem prouocare: afferam primò
causas, & exempla licitæ, postea etiam illicitæ citationis, ob quam
Deus iudicij sui arcana mortalibus vel negauit, vel patefecit.

Qui innocentes iniuriâ afficiuntur, & vitâ digni mortis
sententiam accipiunt, vidētque nullum sibi, in humanis auxilijs,
præsidium superesse; rectè ad Deum confugiunt, cui placere non
potest, si gladius, quem Principibus & Magistratibus, in vindictam
malefactorum concessit, stringatur in innocentes. Non accipiet Eccli 35.16.

A a a

Dom.

Iob. 12. 4. Dominus personam in pauperem, & deprecationem laesi exaudiet. Imo etiam qui deridetur ab amico suo, sicut ego, inquit Iob, inuocabit Deum, & exaudiet eum. Exaudire autem eum potest, prout inuocatus fuerit, vel, ut iniquitate oppressum è malis presentibus eripiat, quod omnino petere frequens & concessum est; vel, ut talem iniuriã aut morte non fuisse dignum, sumta de aduersario extraordinaria ultione, mortẽque etiam ipsi illatã, declaret. Quod varijs quis de causis potest à Deo flagitare. Si, citra odium, aliamque malam affectionem, bono fine, flagitet, puta, ut innocentia locum habeat; ut scandalum amoueat; ut familia non grauetur infamiã; ut homines tam iniustis iudicibus liberentur; aut ut emendantur, qui adeò tyrannicè dominantur; tum licitè flagitat; prouocatque, sine peccato, & verò sæpe etiam cum merito, ad tribunal summum iudicis viuorum atque mortuorum; nec sine petito effectu. Legimus enim frequenter diuinam iustitiam, sic prouocantes manifestissimè absoluisse, & lege talionis ex vita expulisse eos, qui alios & ipsi è vita, sed iniustè, expulerunt.

Ita Feuardent. extremo cap. 13. Esther.

III.

1. Reg. 24. 13.

2. Paralip. 24. 23.

2. Machab. 7. 17. & 19.

Exempla è diuinis litteris, ex vitis Sanctorum, ex aliorum gestis afferri possunt. In diuinis litteris, Dauid capitali Saulis odio multisque insidijs petitus, *Iudicet Dominus inter me & te, & ulciscatur me Dominus ex te*, inquit. Prouocatio hæc fuit; neque in irritum cecidit, quia, cecidit paulò post Saul, amissã victoriã, & vitã. Clarius exemplum datum est, in Pontifice Zacharia filio Ioia dæ, in quem illi ipsi, quos ab idolis dehortabatur *miserunt lapides, iuxta regis imperium in atrio domus Domini. Et non est recordatus Ioas rex misericordia, quam fecerat Ioiada pater illius secum, sed interfecit filium eius. Qui cum moreretur, ait: Videat Dominus, & requirat. Cũq; euolutus esset annus, ascendit contra eum exercitus Syria: venitq; in Iudam & Ierusalem, & interfecit cunctos principes populi &c. In Ioas quoq; ignominiosa exercuere iudicia. Et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis: surrexerunt autem, contra eum, serui sui, in ultionem sanguinis filij Ioia dæ sacerdotis, & occiderunt eum in lectulo suo, ante diuinum tribunal, de innocentissimi sacerdotis nece rationem redditurum. Pari pacto Machabæi martyres Antiocho diem dixisse censendi sunt: siquidem eorum prædictiones vim imprecationis & citationis habuerunt, cum dicerent: *Tu autem patienter sustine, & videbis magnam potestatem ipsius, qualiter te & semen tuum torquebit.* Dictum, factum. Neque hæc talia ex impatientia, aut ira,*

ira, sed ex zelo iustitiæ & odio impietatis, profecta videri debent; sicut neque Moyses, quando dixit: *In hoc scietis, quia Dominus miserit me &c. Si consueti hominum morte interierint Dathan & Abiron &c: non misit me Dominus &c.* neque Elias, quando dixit: *Si homo Dei sum, descendat ignis de celo, & deuoret te, & quinquaginta tuos:* neque Elisæus, quando uersos immisit in pueros irrisores.

In nouo quoque Testamento exempla occurrunt. Nam & Christus ipse ab iniurijs Iudæorum, ad Patris iudicium appellans dixit: *Ego non quero gloriam meam, est qui querat, & iudicet:* & S. Petrus, teste D. Gregorio, increpando utriq; coniugi, Ananiæ & Sapphiræ, *vitam abstulit, qui reddidit Thabita orando.* Noluit quidem Christus, qui pati venerat, sæuire: ex hoc tamen, & Pauli Elymam excœcantis, atque Corinthium satanæ in interitum tradentis exemplo, *voluit, ut intelligeremus, id se potuisse,* ait Tertullianus. Nimirum non aliena est ab Euangelica suauitate seueritas nonnulla, ut Beda docet. Habenda enim est etiã ratio cõmunis in futurum utilitatis, & disciplinæ causâ, obstinatis metus incutiendus. Qua de causâ S. Thomas tradit, Petrum, tanquam executorem Dei, occultum Ananiæ peccatum explicauisse. Prohibet quidem Christus, ne malefacientibus malefaciamus, aut maledicentibus imprecemur, licet tamen quandoque *utrumlibet zelo iustitiæ, & iudiciaria potestate, atq; sine vindicta liuore, sine odio,* ut D. Gregorius obseruat. Sic idem Petrus Simoni dixit: *Pecunia tua tecum sit in perditionem. Quæ imprecatio & maledictio est prauidentis diuinam, de Simone sententiam & huius reprobationem atq; æternam perditionem, non autem vindictæ studentis,* ait cum Beda Glossa ordinaria. Sic Paulus Principi sacerdotum Ananiæ dixit: *Percutiet te Deus, paries dealbate.* Vbi Apostolica auctoritate auctori percussione suæ interitum denunciauit: certè, ut Propheta, prædixit: *etenim istud euenit, sicq; defunctus est,* ait S. Chrysostomus. Sic & alio tempore idem Paulus existimauit, Alexandro ærario iniustitiam eius impunitam esse non debere, dixit enim: *Reddet illi Dominus secundum opera sua,* multa siquidem mala Paulo ostendit Alexander, postquam à fide defecit, & Euangelio valde restitit. Denique Sanctorum, pro Christo, occisorum animæ, nonne clamabant voce magna, dicentes: *Vsquequo, Domine (sanctus & uerus) non iudicas, & non vindicas sanguinem nostrum de ijs, qui habitant in terra?*

Eadem ratione, qua pro Verbo interfectorum animæ clama-

Aaa 2

maue

Num. 16. 28.

4. Reg. 1. 10.

4. Reg. 2. 24.

IV.

Ioan. 8. 50.

Act. 5. 5.

S. Greg. 1. 2.

dial. c. 30.

Act. 13. 11.

1. Cor. 5. 5.

Tertullian.

l. de Pudic.

c. 21.

Beda in Luc.

9. 55.

S. Thom. 2. 2.

q. 35. a. 7. ad

2.

Luc. 6. 28.

Act. 8. 20.

Act. 23. 3.

S. Chryso.

mil. 6. de lau.

ci. S. Pauli.

2. Timoth. 4.

15.

Apoc. 6. 10.

V.

S. Thó. 2. 2. q. 83. a. 8. ad 2. mauerunt, possunt etiam clamare alij Martyres, ac Sancti, & diuinam vindictam iustissimè implorare, vt ex D. Thoma constat. Stanislaus Polonus Regem Poloniae Boleslaum grauiter offenderat, quòd illius notam libidinem publicè arguebat. Quare, in solenni regni conuentu, Stanislaum, per calumniam, in iudicium, coram se vocari curat, tanquam pagum occuparet, quem Ecclesia sua nomine coemerat. Quòd cum neq; tabulis probare posset, & testes veritatem dicere timerent, spondet Episcopus, se Petrum pagi venditorem, quia triennio ante obierat, intra dies tres, in iudicium adducturum. Conditione cum risu accepta, vir Dei toto triduo ieiunijs & orationi incumbit: ipso sponsionis die, post oblatum Missæ sacrificium, Petrum è sepulchro surgere iubet: qui statim rediuiuus Episcopum ad regium tribunal euntem sequitur, ibiq; rege & ceteris stupore attonitis, de agro à se vendito, & pretio ritè sibi ab Episcopo persoluto, testimonium dicit, atq; iterum in Domino obdormiuit. Simile quid legimus de S. Fridolino Abbate, Seckingæ ad Rhenum, monumentum habente, qui itidem è tumulo mortuum ad humanum tribunal euocauit, vt & innocentiae, & calumniae indignitas testem. omni exceptione maiorem, haberet. Quòd si igitur Sancti vel ipsos mortuos è sepulchris ad humanum audent tribunal euocare; cur non auderent viuos citare, easdem ob causas, ad tribunal diuinum? nempe, vt aut se, aut sua, aut, quæ sunt Ecclesiae, tueantur.?

VI.
Matthæus
Rader. volu
mine 3. Ba
uar. S. pag.
185.

Sua & Ecclesiae bona defendit hac citatione Stanislaus, ac se ipsum quoque à calumnia. Idem fecit S. Benno Misnensis Pontifex, dum, ad diuinum tribunal Dei, Marchionem iniuriosum, certo tempore præscripto, venire iussit. Rem totam ex bulla canonizationis Adriani Pontificis Hieronymus Emserus, atque ex hoc Raderus, his verbis tradidit. *Marchio quidem Misnensis ad rem auidior, cum per summum scelus in possessionem bonorum Ecclesiae Misnensis irruisset, Beatus Benno hominem rectè facturum affirmauit, si ea, quæ ipsi Ecclesiae Misnensi eripuisset, restitueret; sin minus, Deum aliquando, pro tanta improbitate, pœnas ab eo expetiturum. Quibus verbis homo furens concitatus Sanctissimum virum alapa percussit. Tunc Beatus Benno diuino spiritu afflatus hanc tantam iniuriam, inquit, hoc eodem tempore, sequentis anni Deus omnipotens ulciscetur, quem Marchio ille proteruus atq; superbus irrisit, ac paulo post Beatus Benno agrotare capit, & breue futurum sperans, vt ex hac vita ad superos, quorum consuetudo dulcis est, atq; æterna migraret, &c. Postea è vita ex-*
cassit.

cessit, & id quidem quadragesimo pontificatus sui anno, post Christum natum, millesimo centesimo sexto, &c. *Marchio*, de quo paullo ante facti sumus, cum tempus illud euenisset, quo sanctus vir ipsam *Marchionem* poenas daturum prädixerat, in hanc vocem prorupit: *Benno*, superiori tempore, nescio, quid periculi nobis hodierno die, euenturum minabatur; mortuus est ille, non igitur est, quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat, subito consternitur, & auxilium eorum, qui aderant, implorans, miserandum in modum ac magno cum dolore & gemitu moritur. Hinc facile concipi potest, diuinam potestatem diuino homini communicatam esse. Ita pro se, pro Ecclesia, *Benno* ad diuinum iudicium appellauit.

Gualterus Burgenfis pro se idem fecit. Erat is vir doctrina & sanctitate clarus, pèrque iniuriam Episcopatu Patauensi priuatus & expulsus à *Clemente V.* Nempe hoc volebat eum Deus pati, propter regnum cœlorum. Et passus est patienter, quoad vixit. Moriens tamen, ne & alijs eiuscemodi iniuria irrogaretur, iussit sepulchro suo incidi: AD IVSTVM DEI IVDICIUM APPELLO. Incidit in hanc epigraphen *Clemens*, & fertur iniuriæ, quam intulerat, memoria expauisse: addunt alij, non diu post, obiisse. Nec mirum est *Gualterum*, in vita patientem, in morte appellauisse. Ita & *Dauid* moriturus *Salomoni* filio quosdam nominauit puniendos, quibus, in vita, pepercerat. Vtrumq; sancti quærunt, & proemium patientiæ, & iustitiæ exemplum. *Vindicta Martyrum est*, ait *S. Augustinus*, ut eueratur regnum peccati, quo regnante, tanta perpeffi sunt. Quin omnes sancti, postulant se vindicari, non voce, sed ratione, sicut sanguis *Abel* clamauit de terra. *Læ.* tantur autem de vindicta, non propter vindictam, sed propter diuinam iustitiam. Hoc modo, *Latabitur iustus, cum viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris*; qui prius in illius sanguine manus lauit; quid dico lauit? inquinauit. Admodum simile est, quod *Cestrensis* memorat, de *Roberto Grossete* dicto *Lincolniensi*, magnæ, illa ætate, inter Philosophiam professos, famæ, quem *Innocentius IV.* excōmunicauerat. Refert enim, *Robertum* ad Deum iudicem prouocauisse. Pontificemque ad Dei tribunal citatum, eodem die, defunctum, quo *Robertus* defunctus est; auditamque, in Pontificia aula, vocem VENI, MISER, AD IVDICIUM. post hanc vocem, sequenti die, Papam in lecto exanimatum reperi- tum, ac liuidam in eius latere cruentamque plagam, tanquam si

VII.
Raphaël
Volateran.
anthropol.
l. 21.

S. Aug. l. x.
de serm. Do-
min. in mon-
cc. c. 45.
Psal. 57. 11.

Cestrensis
lib. 7.

fuisse percussus fuisset. Hoc accidisse scribit Anno 1253. cui consentiunt Matthæus Parisius, Ioannes Buriensis, & alij Britannici scriptores; licet alij scriptores nullam de hac re faciant mentionem. Vnde Delrius sublestæ fidei esse iudicat narrationem. Sed suppetunt alia quoq; complura exempla, tam eorum, qui sua, quam qui aliorum causa appellauerunt.

Martinus
Delr. lib. 4.
disquis. Ma-
gicar. cap. 4
q. 4. sect. 1.

VIII.
Jonas Abbas
eius cõtem-
poraneus, in
uita S. Eu-
stachij.

Psal. 42. 1.

IX.

Thom Can-
tiprat lib. 2.
Apum. c. 35.
§. 3.

Matth. 5. 25.

Alterius causâ appellauit B. Eustachius Abbas. Is, hæretico quodam Agrestio B. Columbanum iam mortuum conuicijs calumniis que lacerante, in concilio Matisconensi, sic uirtus est calumniatorem, ut diceret: *In horum presentia sacerdotum, te ego, eius discipulus & successor, cuius tu disciplinam & instituta damnas, ad diuinum iudicium, cum illo, intra presentis anni circulum disceptaturum inuito, ut inusti iudicis examen sentias, cuius famulum tuis obrectationibus maculare conaris.* Nec frustra eum conuadatus est diuino hoc uadimonio. Nam cum Agrestius sepius sibi datum penitentia locum non agnosceret, ut B. Eustachij sententia ad diuinum iudicium ipsum uocantis proualeret, ante triginta dierum circulum, priusquam uertentis anni meta compleretur, a seruo suo, quem ipse redemerat, securi percussus interijt. Ita & mortales immortalium queunt causam agere; & ipsi etiam immortales dicere possunt: *Iudica me Deus, & discerne causam meam de gente non sancta, & ab homine iniquo & doloso erue me.*

Et meritò sibi cauent à tali prouocatione iniquitatis non solum operadores, sed etiam fautores ac patroni. Quemadmodum cauisse legimus Hannoniæ Comitem: qui, dum uellet, in Ecclesia S. Ioannis, in Valencenis, canonicos expellere regulares, & pro eis ponere canonicos seculares; Abbas eiusdem loci, ad summum iudicem appellauit. Appropinquante autem appellationis die, cum Abbas inciperet infirmari, & se ad comparandum, coram summo iudice, orationis instantia prapararet; ipseq; Comes, sub eodem tempore, sentiret incommodum, cause cessit, omnimodè diem uertus iudicij, & sententiam expectare. Sapuit iste in tempore, consilium Christi secutus dicentis: *Esto consentiens aduersario tuo cito, dum es in via, cum eo: ne forte tradat te aduersarius iudici, & iudex tradat te ministro: & in carcerem mittaris.* Vtinam & alij consilium hoc audirent, & dum in via sunt, faciem iudicis præoccuparent. Serò beneuolentia Iudicis conciliatur in tribunali: præstatque aduersarium placare, quam expectare sententiam damnantis. Rideri homines possunt, Deus

non.

non irridetur. Quare, magno suo malo, Numen in Martyre risit. Hiberniæ Prorex, de quo eruditissimus Galliarum regis Consiliarius scribit, ab eo Maionensem Episcopum Patritium Ochelium, & Conatium Ornarium Franciscanum, virum religione & sanguine clarum, nempe è Ducum profapia oriundum, capitis damnatū, ac suspendio addictum, quòd Ecclesiæ caput profanam feminam, Angliæ scilicet reginam vterque constantissimè negauisset. Iam sub patibulo, iam in laqueo erat Ochelius, cum petijt, vt, quando ipsi viuere ampliùs non liceret, liceret saltem, sub finem vitæ, aliquantulum loqui, & populo postremum valedicere. Non negata est illi ea petitio. Cæpit ergo Deo gratias agere, quòd sibi socioque tantum constantiæ, quòd occasionem fidei profitendæ, quòd gratiam vitæ, pro Christo, proijciendæ dedisset. Adhortatus est deinde Catholicos, si qui adessent, vt in eadem religione, cuius ipse causa moreretur, vsque ad extremum spiritum & ipsi perseuerarent. Admonuit insuper, si qui secus sentirent, vt & ipsi solum Christum, & Christi Vicarium Romanum Pontificem, pro capite Ecclesiæ agnoscerent. Hac enim vnica de causa se, cum socio, in vincula datum, atque in teterrimo carcere, solis omnis ex parte, quindecim dies attentum; ac postea, ex Acherontica illa obscuritate, extractum, multis pollicitationibus ac blandimentis sollicitatum; grauissimis minis ac tormentorum metu perterrefactum, semper negauisse. Reginam esse Ecclesiæ caput. Ob quam constantem negationem, inquebat, Prorex irritatus, cum tunica molesta deesset, ocreas, butyro, sale, oleo & pyrio puluere iussit impleri, pedibusque meis inductas, in bullientem aquam imponi. Ita elixis pedibus ocreas, cum carne, detraxit, vnde ossa nuda solisque neruis hærentia gero, quibus in cælum, non in sententiam æternæ damnationi obnoxiam, cum me iturum profiterer, ad noua tormenta sum pertractus. Nam mihi, hi digiti, & hæc brachia, vt videtis, inter duo grandia saxa, sunt miserrimè contrita. Ita frumentum Christi factus sum. Nunc demum, quia de sententia non celsi, vt Christo meo conformis fiam, sublimis pendebo, vt de cruce anima viciniùs ad cælum eat. In hunc sensum, ad dimidiam horam, eo affectu, eaque vi verborum perorauit, vt etiam aduersarij ipsi nõ possent à fletu abstinere. Pro epilogo ad Proregem conuersus, hac eum oratione compellauit: *Tu quidem, ô Prorex, hoc corpus miserè torquisti, atque iniurias mihi multas intulisti, quarum hic vltionem*

Galat. 6.7.

Florimund.
Ramund, lib
de ortu &
interitu hæ-
reseon. c. 20.
n. 6.

tionem

tionem non posco, sed te iam, calo teste, ad diuina maiestatis tribunal cito, ut illic facti rationem reddas. Percussit hæc citatio animum Proregis vehementer, altamque ei plagam incussit; qui, ut bilem cum verbis exoneraret, dixit: *I, nunc, bipedum nequissime; I, Pegaseo volatu, ad Cerberum: Tuam ego appellationem, nec hili facio; tu ad Phlegethontem abi.* His verbis vtrinque commutatis, Episcopus, cum socio, strangulatus ad cælum, Prorex ad Limiriensem urbem ijt. Nō ita diu post accidit, ut Prorex cum Barone, animi causa, in campos exspaciaretur. Et peruenit ad eum ipsum locum, in quo duo Martyres laqueo interempti pependunt. Ibi Baronem compellans: *Ecce, ait falsum Prophetam, qui ad Dei iudicium me citauit; cum anima illius iam caleat in flamma, corpus putrescat in furca.* Hæc Prorex, inscius, quàm tenui filo sua quoque tunc vita penderet. Nam correptus morbo, qui animam eius, decimo quarto, ab eo, quo ad iudicium vocatus est, die, ad Rhadamantum expulit. verè sensit, ridentes à Deo irrideri, rectiusque se facturum fuisse, si quod Martyri falsò prædixit, sibi met ipsi cecinisset, ac in tempore resipisset. Sed, ut D. Gregorius ait, *habet hoc prauorum malitia, ut cum vera in se flere mala renuit, fingat aliena: Nam, quasi solatio facinoris vitur, si, falsis vocibus, & vita corripientis inquinetur.*

S. Gregor.
lib. 10. Moral.
c. 3.

X.

Thom. Cantiprat.
lib. 2. Apum.
c. 35. §. 2.

Alterius etiam causâ, vadimonium constituit, apud doctum & probatæ fidei scriptorem, alius; de quo eiusdem temporis author ita scribit: *Monasterium S. Iacobi, apud Leodium, notum multis est & acceptum. Istud quidam adolescens consobrinus maioris Præpositi, causa deuotionis & religionis, intravit. Quod ut audiuit Præpositus, indignè tulit: mandat Abbati remitti consobrinum, per clericos: renuit ille. Tunc Præpositus, forti manu collecta satellitum, intrat violenter cœnobium, rapit iuuenem & nudatum Sancto habitu, induit seculari. Abbas ergo Monasterij, collectis primoribus ciuitatis, Episcopo queritur, & totum clerum, pro tantis iniurijs, interpellat. Hoc cum indignanter vix vellet audire Episcopus, & Abbatem potius duris verbis impeteret: flexis Abbas genibus, cum moderamine verborum, dixit Præposito: *Iudicem contra te, o Præposite, in terra habere non possum, & ideo contra te Deum summum iudicem interpello, ut infra 40. dies uterq; nostrum compareat, coram illo, sententiam pro meritis acceptans. Ad hoc Præsul cachinnans cum suis irrisit hominem atq; spreuit, & repulit exprobratum. Quid plura? 40. die, circa nonam, mortuus est dictus Abbas: & cum pro eo solemniter pulsaretur, sedens in balneo Præpositus, quesivit**

quesiuit à circumstantibus, quid hoc esset? Mox quidam ingrediens, & requisitus de sonitu campanarum, respondit, Abbatem S. Iacobi modo esse defunctum, & pro eo pulsationem fieri tam solemnem. Illico recordatus Præpositus, quadragesimam diem esse, qua se citatum, coram summo iudice, audierat ab Abbate, consternato animo, dixit suis, citò videte, quid faciam, mortuus ego sum: comparere me hodie summi iudicis conspectibus oportebit. Nec mora, post verba hæc, cum balneum egredi festinaret, in astantium manibus, cum diro eiulatu, & vocibus, expirauit; ibi procul dubio respondere compulsus, ubi causarum strepitus cessant, iurisperitorum aduocatio conticescit; ubi nec preces, nec precium liberabunt, ubi nec interlocutoria iudicis sententiam protelabunt. Clarè hinc perspicitur, etsi iudices, in hoc Mundo, officio suo defint, non tamen deesse Deum, qui iudicet; eumque Præpositis, ac Principibus longè esse potentiorum.

Socrates sapientiæ, apud profanos, simulachrum, teste Xenophonte ac Eusebio, hanc pronunciauit sententiam, cognitionem futurarum rerum, que in potestate Dei sunt, non esse hominibus procurandam: neque enim posse homines eas res cognoscere, nec Deo gratum esse, si que ille occultauit, ea mortales velint nimis studiè curiosè cognoscere. Immo & ipse Christus, cum discipuli eius curiosa interrogarent, dicentes: Quando hæc erunt? ad quæstionem hanc non respondit, statim ad signa aduentus sui transgressus: alia autem vice, apertè dixit: Non est vestrum, nosse tempora vel momenta, que Pater posuit in sua potestate. Abdita nimirum, & soli Deo reseruata huiusmodi euentorum cognitio est, quæ ex libera vel Dei, vel etiam hominum pendent voluntate. Quis nostrum docere audeat, vel se scire præsumat, quod Deus ille magister, nec eos discipulos docuit, à quibus presentibus interrogatus est presens; nec illi tunc sancti magnique doctores Ecclesiam docere potuerunt? Ita planè est, si de ordinario agendi modo loquamur. Extra ordinem, si nulli eiusmodi futura præsciuerunt, quid erit de Prophetis sentiendum? Quemadmodum igitur Prophetis, ita etiam multis alijs Deus futura quædam reuelauit; immo & ipsas mortes, ac horam mortis eorum: vt

XI.

Xenophon. lib. de dictis & factis Socratis. Euseb. l. 14. de Præpar. c. 4. Matth. 24. 4.

Act. 1. 7.

S. Augustin. epist. 80.

S. Greg. l. 4. dialog. c. 36. Ib. cap. 16. & homil. 38. in Euang. Rupert. in c. 12. Matth. 5.

Hieronym. Domini aduentu, nec pij habeant caussam remissionis, impij secu-
epist. 7. rioris vitæ: profuit tamen etiam multis, horam mortis ipsis antè
fuisse denunciata. Sic enim vel metu acti peccata retractauerunt:

Supra §. IX. quod, paulò supra, Comiti Hannoniæ ostendimus contigisse. Quin
illis quoque ipsis, ad certum diem, ex instinctu Dei, in iudicium
diuinum citatis, ad maiorem confusionem, damnationemque ce-
det, si citati, se non corrigant, sed emendationem de die in diem

Supra §. X. differant, quod supra memorato Præposito euenit, qui serò nimis
dixit: *Cirò videte, quid faciam, mortuus ego sum*, hoc est, tam certò
moriturus, ac si iam mortuus essem. O stulte, citiùs videre de-
buiſſes, quid tibi esset faciendum. Serò mortem fugit, qui iam
mortuus est; nec potest iudicium declinare, qui iam astat tribu-
nali. In nulla re vel malitia hominum pertinacior, vel bonitas
Numinis clementior potest demonstrari, quàm cum demonstra-
tur, homines sibi malè conscios, etiam de die mortis, à benigno
Deo, per sanctos, admonitos, tamen in malitia, perstitisse. Neque
neceſſe est, cuiſcemodi citatores miraculis claros haberi; satis est,
si sint in ea re innocentes, in qua iniustè patiuntur.

XII. Menuercum decimum Paderbornensem Episcopum, An-
no 1003. quidam Monachus Corbeiensis, Boso nomine, graui cõ-
tumelia affecerat. Cum enim Menuercus collapsam Monasterij
Corbeiensis disciplinam, in pristinum vellet nitorem reuocare,
4. Gotſchal- post Walonem Abbatem loco motum, Boso sacrarij custos vestes
cus serm. 16. sacras negauit, & quæ attulerat Præsul, ab ara, proiecit; moni-
part. æstiu. túsque sapius, grauiùsque, proteruè obstinavit. Episcopus, pro
tanta iniuria, nihil aliud reposuit, quàm vt diceret: *Redditurum
Altissimo facti rationem*. Quod ipsum vel conscientia Monacho
Eccles. 1. 15. dictauerat. At verum est: *Perversi difficile corriguntur*. Quare etiã
Monachus iste prædictionem flocci pendens vaticinium pariter
atq; Episcopum cachinno exceperit. Sed & iste risus dolore fuit mis-
cendus, imò finiendus. Nam Episcopo diem suum passo defuncto-
que, Monachus, cum nihil morbi prorsus sentiret, ea ipsa, qua Epi-
scopus, hora, expirauit. Litigabant de iuribus Ecclesiarum suarum,
In Analib. & Saxonix decimis, tempore Henrici IV. Burchardus Halber-
Boiorum 1. 4. & Lambert. stadiensis Episcopus, & Mehingerus Abbas Herfeldensis. Cum
Schafna- nullus cedere vellet, nullus litem amittere; arbitriù eius in Deum
burgenſis, traiecerunt, se se inuicem ad Dei tribunal euocantes. Die dicta,
yterque repentè è vita discessit. Vter lite ceciderit, in occulto est,
illud

illud constat, citationem valuisse. Sunt qui narrent, Abbatem Herfeldensem decimis, per vim & iniuriam spoliatum; sub vitæ finem Antistiti nunciari iussisse: se quidem viribus imparem; causa meliorem cedere, atq; etiam vita excedere; sed Deum iudicem futurum, ad quem appellaret. Pararent igitur se ambo, causam in illo tribunali dicturi, vbi gratia & potentia spretis, sola iustitia vim obtineret, & iniustitiæ prævaleret: neque diu postea Abbatem febri obiisse: eodémque tempore, Episcopum, cum equum conscendere vellet, velut fulmine ictum, concidisse, desijssequé, his vocibus viuere: Abripi se ad diuinum tribunal, ibique iudicandum. Inxta hanc narrationem, melior videtur citantis, quàm citati causa extitisse. Ex his perspicitur, Deum prouocationes quasdam, velut legitimas admittere, ac sæpe vnum, alterius causa, è vita exturbare: ne iniustitia dominetur, & triumphet.

C A P V T X X X V I I I .

An etiam se mutuò amantium, simulq; mori orantium preces licite; & quando ille, sicut & citationes supra dictæ, exaudiantur, vel non exaudiantur?

ET cur, iustitiæ causâ, duos simul mori non permetteret Deus, qui id sanctis ex misericordia concessit? Beda refert. Heribertum pietate insignem Eremitam, quotannis, ad Cutbertum Episcopum ventitare solitum, vt ab eo salutaribus monitis ad perfectionem augendam incitaretur; tandem ei Episcopum vltimum vale dixisse, quòd sciret, diem suæ resolutionis instare. Heribertus qui Cutbertum, eximiè amauerat, ad pedes illius se prostrernens, cum lachrymis inquebat: *Obsecro, per Dominum, ne me deseras: sed tui memor sis fidelissimi Sodalis, rogésq; supremam pietatem, vt, cui simul in terris seruiuimus, ad eius videndam gratiam simul transeamus ad calos. Incubuit precibus Antistes, statimq; edoctus in spiritu, impetrasse se, quod petebat à Domino: Surge, inquit, frater mi, & noli plorare, sed gaudio gaude, quia, quod rogauimus, superna nobis clementia donauit. Cuius promissi & prophetia veritatem sequens rerum astruxit euentus; quia & digredientes ab inuicem non se ultra corporaliter viderunt.*

I.

Beda lib. 4.
hist. Eccl. c.
29.